

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobkyně: **Ing. M. Š.**, zastoupena Mgr. Vojtěchem Rossmanithem, advokátem se sídlem Mezírka 775/1, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého nám. 375/4, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne 8. 2. 2024, č. j. MZDR 27174/2023-5/PRO, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2024, č. j. 17 Ad 6/2024 - 59, ve znění opravného usnesení ze dne 12. 11. 2024, č. j. 17 Ad 6/2014 - 67,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně požádala o poskytnutí jednorázové peněžní částky za protiprávní sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 297/2021 Sb.“).

[2] Žalovaný její žádost zamítl, neboť dospěl k závěru, že u žalobkyně nebyla naplněna definice sterilizace, jak je uvedena v důvodové zprávě k zákonu a ve směrnici Ministerstva zdravotnictví ČSR ze dne 17. 12. 1971, o provádění sterilizace. Podle nich se sterilizací rozumí zdravotní výkon zabráňující plodnosti, aniž jsou odstraněny nebo poškozeny pohlavní žlázy. Žalobkyni však byla provedena chirurgická změna pohlaví z mužského na ženské, tj. včetně odstranění varlat a penisu. Napadeným rozhodnutím ministr zdravotnictví zamítl rozklad žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného. Následně Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a nezákonnost (z důvodu, že správní orgán nevyzval žalobkyni k odstranění vady rozkladu, který neobsahoval žádné námitky, a z důvodu, že širší definici sterilizace obsahuje samotný zákon č. 297/2021 Sb. v § 3, podle něhož jde o zdravotní výkon zabráňující plodnosti) a věc vrátil ministru zdravotnictví k dalšímu řízení.

[3] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností. Současně navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Svůj návrh odůvodnil tím, že pokud by měl v dalším řízení postupovat v souladu s právním názorem vysloveným v napadeném rozsudku a rozhodnout o přiznání jednorázové peněžní částky, mohlo by dojít k situaci, kdy Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zruší a stěžovatel by musel požadovat vyplacenou částku od žalobkyně zpět. Stěžovateli by tak mohla vzniknout újma v podobě nedůvodně vyplacené částky 300 000 Kč, kdežto žalobkyni by přiznáním odkladného účinku újma vzniknout nemohla.

[4] Žalobkyně s návrhem na přiznání odkladného účinku nesouhlasila a namítla, že návrh nesplňuje požadavky § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně pak požadavek, aby výkon nebo jiné právní následky napadeného rozsudku znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout žalobkyni. Podotkla, že vzhledem k rozpočtu stěžovatele se jedná o částku bagatelní, a případy, kdy soud vyšší instance zruší rozsudek poté, co dojde k plnění mezi stranami, jsou běžnou součástí soudních sporů. Rovněž uvedla, že z napadeného rozsudku nevyplývá, jak má být o její žádosti věcně rozhodnuto. Městský soud se vyjádřil toliko k tomu, že případ žalobkyně spadá pod pojem sterilizace dle zákona č. 297/2021 Sb.

[5] Podle § 107 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s., přiměřeně aplikovatelného na řízení o kasační stížnosti, se odkladný účinek přizná, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelem dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku nejsou splněny.

[7] Odkladný účinek představuje institut mimořádné povahy. Přiznáním takového účinku kasační stížnosti soud pozastavuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí městského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není zákonným postupem zrušeno.

[8] Odkladný účinek je zpravidla přiznáván na návrh osoby, která se domáhá ochrany svých veřejných subjektivních práv v postavení žalobce proti správnímu orgánu v postavení žalovaného. Stěžovatel jakožto správní orgán žádná subjektivní práva nemá. Tím spíše nemůže mít práva, jež by mohla být výkonem napadeného rozsudku či jeho jinými následky ohrožena. Jeho úkolem je v soudním řízení hájit zákonnost svého rozhodnutí a řízení, jež mu předcházelo. Otázka zákonnosti však není důvodem pro přiznání odkladného účinku. To sice neznamená, že odkladný účinek nemůže být kasační stížnosti žalovaného přiznán za žádných okolností. Půjde však o případy výjimečné, kdy odložení účinků rozhodnutí krajského (městského) soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám, a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Návrh stěžovatele, který je správním orgánem, je třeba hodnotit v souladu s usnesením rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, č. 1255/2007 Sb. NSS: *„S ohledem na postavení správního orgánu*

pokračování

v systému veřejné správy bude přiznání odkladného účinku kasační stížnosti k jeho žádosti vyhrazeno zpravidla ojedinělým případům, které zákon opisuje slovy o nenahraditelné újmě.“

[9] Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že újma (v případě návrhu správního orgánu ohrožení veřejného zájmu) musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z napadeného rozsudku, popř. žalobou napadeného rozhodnutí (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2021, č. j. 8 Azs 168/2021-36, a na něj odkazující usnesení ze dne 14. 3. 2023, č. j. 9 Afs 9/2023 - 36, či ze dne 18. 5. 2023, č. j. 5 Afs 45/2023 - 69, v nichž se kasační soud vyjadřoval rovněž k potenciální hrozbě neoprávněného vyplacení finančních prostředků z veřejných zdrojů).

[10] Vznik situace předjímané stěžovatelem však není důsledkem *výkonu* či *právních následků* napadeného rozsudku městského soudu. Tato situace – a tedy i stěžovatelem tvrzená hrozící újma – je v současnosti čistě hypotetická. Městský soud stěžovatele nezavázal, aby žalobkyni nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky ve výši 300 000 Kč přiznal, ale pouze aby jej řádně posoudil dle zákona č. 297/2021 Sb.

[11] Nejvyšší správní soud nevylučuje, že situace nastíněná stěžovatelem může v budoucnu nastat. Zda se tak skutečně stane, nicméně závisí na novém posouzení věci stěžovatelem. Případné vyhovění žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky ve výši 300 000 Kč přitom bude až důsledkem *nového právního posouzení věci*, nikoli právním následkem kasační stížnosti napadeného rozsudku.

[12] Výkon nebo jiné právní následky napadeného rozsudku proto pro stěžovatele nepředstavují újmu, která by odůvodňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal (§ 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2024

Ivo Pospíšil
předseda senátu